

Dějepis – nižší gymnázium

Obsahové vymezení

Vzdělávací předmět Dějepis je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti.

Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova (MkV)

- Lidské vztahy
- Multikulturalita

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- Osobnostní rozvoj
- Sociální rozvoj
- Morální rozvoj

Výchova demokratického občana (VDO)

- Občan, občanská společnost a stát

Enviromentální výchova (EV)

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Základní podmínky života

Mediální výchova (MedV)

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Integrovaná témata z jiných předmětů a oblastí:

Estetická výchova - dějiny umění a kultury

Český jazyk a literatura - středověké písemnictví u nás a v Evropě

Časové vymezení

Vzdělávací předmět Dějepis je dotován celkově 8 hodinami, ve všech ročnících jsou zařazeny 2 vyučovací hodiny týdně.

Organizační vymezení

Při výuce vzdělávacího předmětu Dějepis se uplatňuje frontální, projektová výuka, týmová a skupinová práce, samostatná práce s textem a literaturou, besedy, přednášky a diskuse s odborníky, exkurze do institucí - archiv, muzeum, galerie, památky.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává žákům samostatnou práci s atlasem a příručkami tak, aby se žáci naučili samostatně pracovat a pochopili širší dějinné souvislosti

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáky obsahem výuky tak, aby byli schopni samostatně řešit historické problémy; žák pochopí paralelu mezi minulými a současnými událostmi a porovnává je s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k samostatnému úsudku a názoru a k vhodné argumentaci tak, aby pochopili problémy současného světa; žák dokáže využít různé verbální i neverbální pomůcky společenského a společenskovedního charakteru

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- vede žáky systematicky k pozitivnímu myšlení, k vhodné a plodné diskusi a ke vzájemné sebeúctě tak, aby pochopili nezaměnitelnost jedince i kolektivu

Kompetence občanské

Učitel:

- přispívá k chápání základních principů zákonů a společenských norem, k oceňování tradic a kulturního a historického dědictví; žák rozvíjí zájem o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, vnímá sounáležitost k evropské kultuře

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k využívání znalostí o aktuálním dění v ČR, EU a ve světě a rozvíjí zájem o veřejné záležitosti, zkušenosti z historického vývoje využívá pro pochopení současnosti

Vyučovací předmět: **Dějepis**

 Ročník: **Prima**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
ČLOVĚK V DĚJINÁCH				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> formuluje konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků uvede příklady zdrojů, informaci o minulosti, pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány orientuje se na časové ose a v historických mapách seřadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí vlastními slovy obsah předmětu dějepis a uvede konkrétní příklady důležitosti historických poznatků pro vlastní pochopení minulosti, současnosti a aplikaci dějinných zákonitostí na budoucnost vyjmenuje názvy institucí v našem městě, které mu umožní získat historické prameny procvičí si orientaci na časové ose naučí se aktivně používat historické mapy dokáže vyjmenovat základní historické epochy v chronologickém sledu 	<ul style="list-style-type: none"> význam zkoumání dějin získávání informací o dějinách historické prameny historický čas a prostor 	VMEGS - <i>Objevujeme Evropu a svět</i>	Exkurze a spolupráce s OA a OM Blovice
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> formuluje hlavní teorie vzniku člověka porovná různé přístupy k periodizaci pravěku doloží různé příklady duchovního rozvoje člověka popíše proces osídlení jednotlivých kontinentů 	<ul style="list-style-type: none"> člověk a lidská společnost v pravěku 	Čj - vznik řeči, artikulace - prima Čj - sloh - vypravování - příběh podle obrázků života v pravěku - prima, sekunda Ov - počátky civilizace - sekunda Vv - Burianovy kresby, počátky keramiky, šperky - sekunda	Pravěké oddělení Národního muzea - exkurze Regionální muzea Projekt: Duchovní svět pravěkých lidí - tanec, rituály, hudba

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady archeologických kultur na našem území 	<ul style="list-style-type: none"> • najde souvislosti proměn přírodních podmínek s vývojem člověka • hodnotí důsledky neolitické revoluce a užívání kovů • doplní důležitá archeologická naleziště • porovná časově civilizační úroveň různých oblastí 		MkV - <i>Lidské vztahy</i>	
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací • uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví • demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem • porovná formy a postavení společenských skupin v jednotlivých státech vysvětlí podstatu antické demokracie 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • porovná znaky různých typů starověkých států • srovná civilizační úroveň různých oblastí světa • vysvětlí rozdíly, najde příčiny a důsledky rozdílů • doloží tradice starověké kultury v současné evropské kultuře 	<ul style="list-style-type: none"> • nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz • antické Řecko • antický Řím • střední Evropa a její styky s antickým Středomořím 	Ov - vznik státu a jeho úloha, první zákony - sekunda - role náboženství - sekunda Vv - vznik umění a jeho role ve starověku, antické náměty a vliv eposů - prima Čj - reportáž ze sportovního zápolení v Olympii - kvarta Z - přírodní podmínky Balkánu, Kréty - tercie M - znalosti Řeků - tercie OSV - <i>Osobnostní rozvoj</i> - <i>Sociální rozvoj</i> - <i>Morální rozvoj</i>	Projekt: Den mladého Řeka a Řimana - škola, cvičení, nákup, divadlo, móda Odysseovo putování podle bájí nebo podle E. Petišky - záznam míst do mapy nebo do hlavních dějů Odyssey

Vyučovací předmět: **Dějepis**

 Ročník: **Sekunda**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní návaznost středověkých států na antické kulturní tradice popíše proces christianizace a jeho vliv na vývoj rané středověké Evropy charakterizuje hospodářské a politické uspořádání středověké společnosti, vše doloží na vybraných státních celcích popíše, jak fungovala společnost v raném středověku, jak vznikaly první hospodářské a politické instituce vysvětlí význam evropské vzdělanosti v duchu křesťanských tradic 	<ul style="list-style-type: none"> nový etnický obraz Evropy utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev kultura středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost 	<p>Čj - jazyky Evropy po stěhování národů, slovanská a germánská mytologie - tercie</p> <p>Ov - počátky křesťanství a jeho podíl na proměnách myšlení a života Evropy - sekunda</p> <p>Z - oblasti dobývané Araby v Evropě, Asii a Africe - sekunda</p> <p>VDO - <i>Občan, občanská společnost a stát</i></p>	<p>Exkurze: Návštěva některého z klášterů Sídla českých knížat</p> <p>Projekt: Nejstarší dějiny v dílech českých malířů - slovanští bohové a bájně postavy.</p> <p>Významné postavy církevních dějin</p>

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie objasní příčiny a důsledky vzniku 30leté války a její důsledky na příkladech evr. dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus rozpozná základní znaky jednotlivých kult. stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní význam nových myšlenkových systémů a vědeckých poznatků pro další vývoj společnosti zhodnotí význam zámořských objevů orientuje se v církevní otázce, chápe vznik reformačních hnutí vymezí a chápe vznik nových státních systémů a institucí, umí je doložit na vývoji konkrétních evropských států zhodnotí situaci našeho státu uvnitř habsburské dynastie pochopí podstatu prvních novověkých revolucí uvědomuje si význam osvícenských myšlenek a názorů, jejich dopad na vývoj ve světě 	<ul style="list-style-type: none"> renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou zámořské objevy a počátky dobývání světa český stát a velmoci v 15. - 18. století barokní kultura a osvícenství 	<p>Čj - původ a základy vývoje češtiny - tercie</p> <p>Vv - počátky renesance, baroko - kvarta</p> <p>Ov - právní základy státu - sekunda</p> <p>- principy demokracie - sekunda</p> <p>- systém vzdělávání - prima</p> <p>- náboženská tolerance, střetávání náboženství - islám, judaismus, křesťanství - sekunda</p> <p>F - pokroky v astronomii - kvarta</p> <p>pohonná síla a mechanismy - tercie</p> <p>přístroje pro námořní navigaci - prima</p>	<p>Exkurze: Praha husitská</p> <p>Regionální husitská historie</p> <p>Národní galerie - renesanční a barokní umění.</p> <p>Projekt: Praha rudolfínská - paláce a chrámy přelomu 16.-17. století, cizinci v Praze, velké osobnosti dějin - astronomové a umělci na dvoře Rudolfa II.</p>

Vyučovací předmět: **Dějepis**

 Ročník: **Tercie**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI - OBDOBÍ NOVOVĚKU 1648 - 1918				
<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin, uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezi význam kolonií 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> porovná pojetí osobní svobody v období francouzské revoluce a nyní vysvětlí význam Vídeňského kongresu porovná způsob využití nových zdrojů energie ve významných průmyslových odvětvích jmenuje první významné představitele USA porozumí ekonomickým, politickým, sociálním a kulturním změnám v evropských státech, ke kterým došlo v důsledku modernizace porovná tempo ekonomického rozvoje ve východní a západní Evropě uspořádá pozitivní a negativní dopady modernizace na evropskou společnost porozumí významu kolonií rozliší vnímání projevů porušování lidských práv v dané době a nyní 	<ul style="list-style-type: none"> Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět, vznik USA industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka národní hnutí velkých a malých národů utváření novodobého českého národa revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů politické proudy (konzervatismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva kulturní rozrůzněnost doby konflikty mezi velmocemi, kolonialismus občanská válka v USA sjednocení Německa a Itálie vývoj v habsburské monarchii, vznik Rakouska - Uherska české země a svět v poslední třetině 19. století 	<p>EV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</i> <i>Základní podmínky života</i> 	Projekt: fiktivní volby, programy, kampaně, dětský parlament

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
<ul style="list-style-type: none">na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	<ul style="list-style-type: none">na příkladech doloží vliv nerovnoměrného vývoje států na jejich vzájemné vztahy, objasní příčiny konfliktů mezi nimivysvětlí příčiny a důsledky 1. světové války	<ul style="list-style-type: none">první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky		

Vyučovací předmět: **Dějepis**

 Ročník: **Kvarta**

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
MODERNÍ DOBA, ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SVĚT				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv zhodnotí postavení ČSR v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní postavení vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa uvede příklady střetávání obou bloků 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí okolnosti vzniku samostatného Československa a dalších nástupnických států Rakouska - Uherska na příkladech doloží národnostní, ekonomické a politické problémy nového státu rozumí symbolice našeho státu a zná pravidla jejího používání porovná význam demokratických voleb v období První republiky a dnes vysvětlí příčiny rozkvětu fašismu v Itálii a v Německu porozumí zřůdnosti holocaustu porozumí a vysvětlí pojem studená válka rozlišuje informační hodnotu různých typů pramenů, vysvětlí pojmy propaganda a reklama 	<ul style="list-style-type: none"> nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě, vznik ČSR, její hospodářsko - politický vývoj, sociální a národnostní problémy mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech, totalitní systémy - komunismus, fašismus, nacismus - důsledky pro ČSR a svět druhá světová válka, holocaust, situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj, politické, mocenské a ekonomické důsledky války studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi, politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) Československo od únorového převratu do roku 1989, vznik ČR rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět problémy současnosti věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje, sport a zábava 	<p>MedV - <i>Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení</i></p> <p>MkV - <i>Multikulturalita</i></p> <p>VDO - <i>Občan, občanská společnost a stát</i></p>	<p>Projekt: holocaust - „Zmizelí sousedé“</p> <p>Exkurze: Židovské muzeum Praha</p>

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce posoudí postavení rozvojových zemí prokáže základní orientaci v problémech současného světa 	<ul style="list-style-type: none"> dokáže analyzovat mediální informaci a vyjádřit svůj názor na ni objasní strukturu a funkci mezinárodních a nevládních organizací, jejich vliv na řešení problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní, dodržování lidských práv zaujímá aktivní postoj v obhajování a dodržování lidských práv 			